

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ช
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญรูปภาพ	ฉ
สารบัญแผนภูมิรูปภาพ	ท
บทที่ 1 บทนำ	1
1. ที่มาและความสำคัญ	1
2. วัตถุประสงค์การศึกษา	5
3. ขอบเขตการศึกษา	5
4. นิยามศัพท์เฉพาะ	8
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
1. แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	9
1.1. แนวคิดทุนทางสังคม	9
1.2. แนวคิดวัฒนธรรมชุมชน	13
1.3. แนวคิดศักยภาพในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ	16
1.4. แนวคิดการจัดการทรัพยากรธรรมชาติระหว่างรัฐ – ชุมชน	21
1.5. แนวคิดกระบวนการเรียนรู้และถ่ายทอด	24
1.6. แนวคิดการมีส่วนร่วม	28
2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	32
3. กรอบแนวคิดในการวิจัย	39

ญ
สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	40
3.1. ข้อมูลและแหล่งข้อมูล	45
3.2. วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	37
3.3. การเก็บรวบรวมข้อมูล	52
3.4. การตรวจสอบข้อมูล	53
3.5. การวิเคราะห์ข้อมูล	53
บทที่ 4 ผลการวิจัย	58
ก. สักยภาพในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ	
1. บริบทชุมชน	58
2. สักยภาพในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ	95
3. ปัจจัยภายในที่มีผลต่อสักยภาพในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ	121
4. ปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อสักยภาพในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ	140
5. บริบทชุมชน ปัจจัยภายในและภายนอกกับผลต่อสักยภาพในการจัดการฯ	158
ข. การปรับตัวและตอบโต้ของชุมชนต่อการเปลี่ยนแปลงจากภายนอก	182
1. ทางด้านเศรษฐกิจ	182
2. ทางด้านสังคม	187
3. ทางด้านสิ่งแวดล้อม	202
บทที่ 5 สรุปอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	206
5.1. สรุปผลการศึกษา	207
5.2. การอภิปรายผลการศึกษา	213
- การอภิปรายผลทั่วไปจากผลการศึกษา	213
- ข้อค้นพบกับการถกเถียงทางทฤษฎี	219
5.3. ข้อเสนอแนะ	224
บรรณานุกรม	227
ประวัติผู้เขียน	233

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1.	แสดงทำเนียบผู้ใหญ่บ้านและผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฯ	72
2.	แสดงตำแหน่งและรายชื่อผู้นำในแต่ละตระกูลในชุมชนฯ	76
3.	แสดงระบบการผลิตในอดีตของชุมชนฯ	93
4.	แสดงระบบการผลิตพืชทางเศรษฐกิจในปัจจุบันของชุมชนฯ	94

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ฉ

สารบัญรูปภาพ

รูปภาพที่	หน้า
1. แสดงสภาพทั่วไปของหมู่บ้านป่าเกี๊ยะใน ในปัจจุบัน	58
2. แสดงรูปภาพ นายซัวกู่ แซ่ว่าง และนายจิ้งฟิว แซ่ว่าง	62
3. แสดงรูปภาพกลุ่มชนตั้งแต่วันที่ 1 - 4 ในชุมชนฯ	64
4. แสดงรูปภาพ “นายจู้ซัว จ้าวเจริญ” อดีตผู้นำหมู่บ้านและคนแรกที่ทำนกออกเขียนได้	66
5. แสดงภาพ โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนรับป่าปอรัศภายในชุมชน	68
6. แสดงรูปภาพ “นายไพโรจน์ จ้าวเจริญ” ผู้ใหญ่บ้านป่าเกี๊ยะใน ในปัจจุบัน	74
7. แสดงรูปภาพความมีน้ำใจในชุมชนชาวม้ง	79
8. แสดงม้งที่มีความอาวุโสหน่อยกำลังแสดงความเคารพแก่ผู้ที่มีความอาวุโสมากกว่า	81
9. แสดง “สะพานเรียกขวัญ”	82
10. แสดงถึงความขยันขันแข็งของสตรีม้งในชุมชนบ้านป่าเกี๊ยะใน	83
11. แสดงเด็กม้งรุ่นใหม่ท่ามกลางสังคมยุคใหม่	85
12. แสดงสภาพถนนและไฟฟ้าภายในชุมชน	87
13. แสดงถึงพักเก็บน้ำจากลำห้วยก่อนปล่อยสู่ชุมชน	88
14. แสดงตู้โทรศัพท์สาธารณะในชุมชน	88
15. แสดงรูปถังขยะตามมุมถนนในชุมชนบ้านป่าเกี๊ยะใน	89
16. แสดงสิ่งอำนวยความสะดวกยานพาหนะและเครื่องใช้ไฟฟ้าที่แพร่หลายในชุมชนฯ	90
17. แสดงลักษณะการทำไร่ข้าวโพดในชุมชนฯปัจจุบัน	92
18. แสดงการทำไร่ข้าวและนำข้าวเปลือกมาตากแดดก่อนทำการสีภายในชุมชนฯ	93
19. แสดงช่วงระยะเวลาของฝิ่นตั้งแต่ปลูกจนถึงการแปรรูปเป็นฝิ่นสุก	94
20. แสดงการปลูกพืชเศรษฐกิจและไม้ผลยืนต้นในชุมชนฯ	95
21. แสดงสภาพป่าชุมชนปัจจุบัน ในช่วงหน้าแล้ง	96
22. แสดงเขตพื้นที่ดินทำกินและสภาพป่าอนุรักษ์ในชุมชนฯ	97
23. แสดงสภาพป่าและต้นไม้อิน “เขตพื้นที่ภูเขาเปียก” ตามความหมายชาวม้ง	99
24. แสดงการถ่ายทอดและเรียนรู้การแปรรูปแคนขณะว่างจากการทำงานในไร่ สวน	121

สารบัญรูปภาพ (ต่อ)

	หน้า
25. แสดงการเรียนรู้ขณะกำลังทำงานจากแม่สู่ลูกสาว	123
26. แสดงการถ่ายทอดประเพณีการโยนลูกช่วงในเทศกาลปีใหม่ม้ง	124
27. แสดงป้อมยามอยู่เวรเพื่อตรวจรถและบุคคลที่เดินทางเข้า-ออกในชุมชนฯ	134
28. แสดงเวรยามที่เฝ้าระวังไฟฟ้ากำลังทำการดับ ไฟป่า	135
29. แสดงเด็กๆกำลังรับการหยอดวัคซีนป้องกันโรคจากสถานีอนามัยบ่อแก้ว	142
30. แสดงพ่อค้าจากภายนอกที่นำสิ่งของอุปโภค/บริโภคมาจำหน่ายภายในชุมชนฯ	144
31. แสดงอาชีพการตีมีดในชุมชนบ้านป่าเกี๊ยะใน	186

สารบัญแผนภูมิรูปภาพ

	หน้า
แผนภูมิรูปภาพที่	
1. แสดงโครงสร้างทางวัฒนธรรมของชุมชนในชนบท	20
2. กรอบแนวคิดในการวิจัย	39
3. แสดงแผนที่หมู่บ้านป่าเกี๊ยะในและชุมชนรอบข้าง	59
4. แสดงโครงสร้างคณะกรรมการหมู่บ้านป่าเกี๊ยะใน	72
5. แสดงการจำแนกเขตพื้นที่ภูเขาและป่าตามภูมิปัญญาชาวม้ง	101
6. แสดงระดับสถาบันการปกครองตามระบบครอบครัวและเครือญาติ	126
7. แสดงภาวะผู้นำในชุมชนตามความเป็นชาติพันธุ์ม้ง	128
8. แสดงภาวะผู้นำระดับต่างๆในชุมชนบ้านป่าเกี๊ยะใน	129
9. แสดงการมีส่วนร่วมตามตระกูลในการเป็นคณะกรรมการหมู่บ้านฯ	131
10. แสดงการมีส่วนร่วมตามตระกูลในการเป็นคณะผู้อาวุโสหมู่บ้านฯ	132
11. แสดงกลุ่มและองค์กรต่างๆในชุมชนหมู่บ้านป่าเกี๊ยะใน	136
12. แสดงสายน้ำที่ไหลผ่านพื้นที่เกษตรบ้านป่าเกี๊ยะในบ้านแม่ยางห้าและบ้านป่ากล้วย	157